

## Plymouth, Pa. 14 Grūdžio.

Daugelis mūsų brolių atmeta visokį mokinimasi, lygiai skaitymą su raszymu, sakydami, „iš mokslo dūnos nevalgysiu“. Kad tokie žmonės didei klysta, vos galima apmisllyti. Sziadien tiktai tas dūną valgo ir valgys, kurs mokintas ir mokinasi. Jau už durių toji gadynė stovi atėjusi, kuri reikalauja nū kiekvieno žmogaus varu mokėjimo raszyti bei skaityti bent savo kalboje. Amerikonai stengiasi neįsileisti tokių nemokintų visai į szią szalį o tulos dirbtuvės (pabrikai) atstato tokius darbininkus nū darbo, kurie nemoka raszyti ir skaityti. Nū pradžios szio mėnesio, miestelyje May Wood, Ill. geležinės blekės dirbtuvė North & Broders Co. atstatė visus darbininkus nemokančius raszyti ir skaityti. Kadangi mūsų brolių nemokančių yra didžiausias nūszimtis, tai gi lietuvių tapo daugiau siai atstatytu nū darbo. Į jų vietą priėmė mokančius. Atstatė daugiau per 30 darbininkų, kurie turi šeimynas. Dabar jie supras, kad tikt iš mokslo dūną galima valgyti, o tosios iszalke, gana greitai išsimokins. Nors tokis kompanijos, nemokančių darbininkų, atstatymas yra peiktinas, bet turi ir gerą pusę, nes privers žmones prie to, ko neatbutinai kiekvienam reikia. Akliems atidarys akis, idant ir jie regėtu kas yra ant svieto.

## Isz Lietuvos.

Linkava. (Kauno gub. Panevėžio pav.) Mirus, nelemtos atminties, Aleksandrai III, visi lietuviai kvėpterėjo lengviaus, nes jų szirdise buvo užgimus viltis, kad naujas caras, Mikalojus II, pageris buvį lietuvių, palengvis apverktiną padėjimą, taip neteislingai, taip kruvinai žudomas ir skria-

džiamos Lietuvos. Bet kur tau; nū gudo gerūju nieko negausi! Tukstancziai lietuvių praszymų tapo neiszklausyti, o likimas Lietuvos neikt ne palengvintas bet dar labiaus apsunktas. Aleksandras III buvo tamsus burliokas ir czeižė žmones nagaikomis. Sunus jo negeresnis už jį, bet pralenkia tėvą apskrumu. Jį, Mikalojų II, vadina apszvietu, o asz pasakysiu, jog jis tikt gal daugiau zinantis už tėvą savo, bet neapszviestas, nes tikras apszvietimas yra pamatu žmoniskumo, meilės artymo, teisybės pakilių mislių ir jausmų, ko pas jį nėra. Teisybė, jis palengvino įstatymą, kas link statymo bažnyčių, bet jis tą padarė dėl savo siekių. Jei sląpžudis laužiasi į namus, ketindamas užmuszti šeiminką tų namų, tai, asz mislyju, neatsiras tokio, kurs nepasiprieszintu, ir nūlankiai isztiestu kaklą dėl nukirtimo galvos; bet jei, norintis mus nužudyti, prisidraugaus prie savo aukos ir vaiszindamas įdės į stiklelį nūdų, tai labai lengvai pasieks savo mierį. Taip tai ir gudai iszsilaukstė žudyme lietuvių ir priėjo prie persitikrinimo, kad griaudami bažnycias, nedūdami statyti kryžių, jie aszkiai apnūgina priesz lietuvius savo užmanymus paversti lietuvius į gudus, ir iszszaukia pasiprieszinimą; jie suprato, jog griaudami bažnycias, dar labiaus uždega lietuvius tikėjime, jog — ar per pusę mažiaus, ar per kita tiek daugiau bus bažnyčių — lietuviai neliausis melstisi savotiszka ir nelankys stacziatikszkų cerkvių, jog prie kelių kryžiai tylėdami, neiszdūdami lietuviams slaptų gudiszkių užmanymų ir neragindami nuszkriaustųjų prieszinties, — todėl czia ir palengvino įstatymą. Isz to iszeina, pagal nu-manymą mūsų tamsūlių, jog gudai pradėjo su lietuviais žmoniskiaus elgtiesi. Ir

kaip gi netaip? Juk, netikt daleido bažnycias statyti ir kryžius, bet dar dėl apszvietimo kraszto daro įvairias labdarystes, įvesdami knygynus, dūdami knygas skaityti dovanai neva į namus, skaitydami lietuviams lekcijas su paaiszinimais jų turinio, yvairiais paveikslais ir iszleidami ant to nemažus piningus. O, bar barai! Kad jiems rūpėtu apszvietimas, gerovė lietuvių, tai jie daleistu mums spaudą, įvestu į mokyklas lietuviszką kalbą, knygynūse laikytu lietuviszkus rasztus, o ne maskoliszkus, nestatytu naujų ir naujų „cerkovnoprichodskų“ mokyklų, nevarytu mūsų kudių į cerkves, leistu kunigams vaikszeioti į mokyklas iszguldinėti tikyba vaikams, nekisztu kuningų į kalinius už įneszimą katalikiszko paveikslo į mokyklą, nors tas jau daleista nū caro. Jie tūs yvairius skaitymus maskoliszkoje kalboje įvedė dėlto, kad žmones po biskį, pamažu priprastinti prie visko maskoliszko, kad pamažu atsaldyti nū lietuviystės. Žodziu sakant, kad nepasisekus su prievarta, su nagaika sumaskolinti lietuvius, palengva pritaistytu tą krasztą dėl pervertimo į burliokus per apskrumą. Tos labdarystės gudų atsirugs mums karcziai, atnesz blėdies apszciai, bet nepasieks savo žmogudziszko siekio — ir tūs maskoliszkus ukus nū akių lietuvių nupus ir isznaikins saldus vėjalis lietuviystės, pusdamas į Lietuvą isz užrubežės. Tikt drąsiaus broliai, statykime krutinas priesz mūsų įairtusius nevidonus, apszzarvokime pasiszventimu, imkimės už gioklo plunksnos ir žodžio, ir eikime apszviesti mūsų tamsesnius brolius, eikime jiems ant pagalbos, eikime apginti tėvynę, kad narsiais pergaletojais iszeitamėm, ir isz tos paskutinės ir sunkiausios kovos tamsumo ir nesusipratimo. Kiekvienas

tą supranta, jog taip varginama Lietuva per amžius nebus, — spauda taps mums sugrazinta. Dabar negrazina dar todėl, jog burliokai mislydami „o gal dar kaip nebuk įveiksime“, metėsi ant paskutinio mėginimo, ir su nauja energija, su naujais iszmislais užgulė smaugti Lietuvą. Tas naujas budas žudymo Lietuvos yra lietuviams baisus, nes yra apmisllytas veikti palengva, ir gali daug laiko praėiti, kolei maskoliai persitikrinę isz savo nepasėkmingumo, sugrąžis spaudą lietuviams. Todėl drąsiai atmuszkime ir tą užpūlimą ir veikiai dūkime suprasti mūsų nevidonams, jog nėra jau pragumo isztautinti lietuvius. Jus amerikonai — lietuviai isztieskite ranką pagalbos savo tolymai tėvynei, raszykitės į tautiszkas organizacijas, szelpkite kūmi labiausiai iszleidimą lietuviszkų rasztų, kurie kūmi placziausiai pasiplatintu po visą Lietuvą, apszviestu mūsų brolius, nes Lietuvoje dar labai daug vietų yra, kur niukso baisi tamsybė.

Linkavos miestelyje, Lapkriczio men. taipos gi tapo įsteigta arbatnycia su knygynu, kuriame nebus nieko gero raszliaviszko, bet fanatiszkos rusofiliszkos įtalpos, raszytos popų ir puspopių knygpalaikės ir laikraszeziai, kaipo „Swiet“ ir jam panaszus. Tose knygpalaikėse ir laikraszczūse bus iszjūkiama katalikystė ir lietuviystė, o girijama pravoslavija, tūli gūdų popai — burtininkai, kuriūs jie vadina szventaisiais, ir visko maskoliszko. Kiekvienas, kurs skaitys jūs, gaus bjaurų papiktinimą, ir nepatėmyjant pacziam links į gudiszkių pusę nes jį kiezlaui akmeni prakiaurina per ilgą laiką krisdamas ant jo laszais vandū, tai kaip negalės įveikti tas skaitymas szirdies žmogaus? Ant nelaimės mums, ta arbat-

nyčia daug žmonių pritrauks, ypatingai žiemos szaltame laike, nes turi gerą kambarį ir pigę arbatą. Jei tą užsilaikytu vietoje gudiszkų lietuviszki laikraszcziai, ir lietuviszkos knygos, tai nauda butu dėl žmonių milžiniszka. Ant užlaikymo tos arbatnyczios su knygyneu eis piningai — pusė isz skarbo, pusė isz pavietinio iszdo. Tokios arbatnyczios su knygnais taps įvestos kiekviena miestelyje, kur tikt yra monopolis. O kur jo nėra! Jei tikt sodžiūse. Išei na, jog tokiomis arbatnycziomis su knygnais taps visa Lietuva apsiausta, kaip kokiu tinklu. Įsteigėju jų yra ministras apszvietos. Priedanga to bjauraus gudu užmanymo yra platinimas blaivystės. Linkavoje užlaikytoju tos arbatnyczios ir karsziucziumi liaudinės blaivystės yra girtūklis advokatas, kur savo karyje pradėjo lavinimusi suktybėse taikinio teisdario rasztinyczioje, o dabar apgaudinėja žmones kaip „czasny povierenny“. Jis nors įrāvoslavnas, o name vartoja vokiszka kalbą, bet akise lietuvių skaitosi lietuviu. Gelbėk Dieve nū tokių sątėvynainių! Bet pirmose dieneose atidarymo tos arbatnyczios užveizėjo ją ne advokatas, bet koks tē nema tytas Linkavoje jaunas vyras, mandagaus pasielgimo. Įėjus man į tą arbatnyczią, jis isz tiesės į stygą, nusilenkė prieš mane, ir nors yra arbatnyczioje dar prastas tarnas, patsai padavė man arbatą; ant užklausymo mano atsakė atsistodamas, ir nors asz gana szaltai užsilaikiau su jūmi, mokėjo taip prisitaikinti, jog a'rado pragumą papasakoti man viską apie knygną ir arbatnyczią, isz kur piningai ant užlaikymo imasi, kokios knygos ir laikraszcziai bus tenai (tačā dar nebuvo), jog kiekvienas isz to knygyno galės imti knygas ir laikraszczius į na-

mus dėl pasiskaitymo dovanai ir papraszė manęs pasakyti savo nūmonę apie tą arbatnyczią ir neva iszvadziujo po visus penkis kambarius, knygyno ir arbatnyczios, ir parodė dar nenudziuvusius, ką tikt isztep liotus stalelius dėl loszimo szachmatais, parodė jog bus knygyne ir muzika, kuri po įmetimui penkių kapeikų, varinių, grajys. Ant mano užklāusimo, kas jis toks, atsakė, jog draugas to advokato, pas kurį yra apsilankęs pavieszėti. Bet man rodos, kad yra zvalgunas, pasiustas nū valdžios dazinoti, kaip lietuviai žiuri į tą arbatnyczią su knygygnu. Linkavos apygardoje žmonės pertikę, nes czion žemė gera; daug jaunūmenės isz linkaviečių yra iszėjusios augsztesnius mokslus ir isz danginūsios į gilnę Gudijos jieszkoti aukso kalnų! Tarpe sodiečių labai mažai yra lietuvių — daugiau dievūti tamsūlei, ir atėję į arbatnyczią nekurie graibo ruskai. Lindina žiurėti į tokius apsirėiszki mus. *Korespondentas.*

*Vilnius.* Isz netikėtos priezasties užsidedę Blocko panciakų dirbtuvė ir ugnis su tokiu greitumu iszsiplėtė, kad nespėjo iszbėgti nei darbininkės, merginos ir moters, kurios nenorėdamos iszkepti, szoko per langus ant gatvių, kurių 15 užsimuszė o 50 sunkiai susizeidė.

### Politiszkos žinios.

#### *Amerika ir Ispanija.*

Galiausiai tarybos Paryžiuje pasibaigė. Ispanija prisilenkė ant Amerikos reikalavimų, atidūdama Amerikai, ko ji reikalavo. Amerika su Ispanija pasiliks ant ateitės prietelingomis ir jei galės, užlaikys amžiną sandorą. Ispanija iszsižada virszininkystės ant Kubos ir aplinkinių salelių, ir isz krausto visą savo kariauną isz-

kolionijų, kurias paima Amerika. Salą Porto Rico atidūda Amerikai su susiedinėms salutėms. Už Pilipinų salas Amerika užmoka Ispanijai 20 milijonų dolerių, ir paima dar Sulų salas kaip priedą. Ispanija turi lygias tiesas su Amerika nuvežti savo iszdarbius ant Pilipinų salų. Amerikonai paleis visus kalinius ispanų kuriūs sugavo Kuboje ir Pilipinūse, ir apsiėmę dar iszliū sūti tūs ispanus, kurie yra pilipiniečių rankose. Ispanija taip gi paleidžia visus kalinius sugautus Kuboje ir Pilipinūse. Amerikonai atsakė ispanų reikalavimą kurie norėjo per 10 metų laisvai atgabenti savo iszdarbius į Kubą ir Porto Rico. Amerika užmoka visus kasztus pargabenimo karjauos isz salų Ispanijon. Ispanija nieku budu nenorėjo kelti klausimo apie laisvę tikėjimo Pilipinūse, ir reikalavo gvaracijos dėl katalikystės ant visų atidūtų salų, bet amerikonai to nepriėmė ir paliko tikėjimą kaip privatiszką daiktą patiems gyventojams, kaip kad dabar yra Amerikoje. Komisoriai abiejų pusių jau iszkelavo namon.

Pilipinūse, ant salos Panay, pasikėlėliai užpūlė ant miesto Iloilo, ir visur ispanų pajiegas apgalėję, apart vienos drutvietės, kur ispanai sulaukė pagelbos, užpūlė ant pasikėlėlių ir apveikė jų 500 užmuszdami. Kiek tamė teisybės, sunku žinoti. Pilipiniečiai turi 500 kuningų ir zokoinkų savo rankose, už kuriūs gero atlyginimo nū amerikonų reikalaus. Amerikonai turi 15,000 ispaniszkių kareivių, kuriūs dabar po užbaigimo paliaubų tūjaus kraustys Ispanijon.

Ispanijos ministerija, užbaigus paliaubas, reikalaus iszsi tikėjimo nū kortezų, o karalienė padūsenti savo atsisakymą nū karaliavimo. Užbaigus sandorą, visokie Kubos bondai pakilo savo vertybėje nū 90

iki 102. Prancuzija dabar reikalaus nū Amerikos gvarancijos arba atmokėjimo Kubos bondų, į kuriūs turi Prancuzijos kapitalistai sukiszę savo piningus.

*Austrija.* Vokietija pradėjo czystyti savo szalį nū kitų vieszpatysezčių gyventojų, ypatingai slavų, kuriūs be pridavimo priezasties pradėjo varyti laukan isz Vokietijos. Austrijos slavai pakėlė apie tai klausimą parlamente ir ministrų pirmsėdis, grovas Thun, pareikalavo nū Vokietijos atszaukimo tokio darbo. Vokietijos gi valdžia pareikalavo atstatymo grovo Thun nū urėdo. Už gr. Thun, užtarė ir užrubežinių dalykų ministeris Goluchowskis. Vokietija grasino suirimu „dreibundo“ ir savo darbą varė tolyn, nežiurėdama Austrijos prieszinimusi. Austrijos valdžia ėmėsi už to paties ir pradėjo iszvarinėti Vokietijos pavaldinius isz Austrijos, be padavimo priezasties, už ką iszvaro. Vieną rasztininką isz Vienos iszvarė už tai, kad tasai norėjo laikyti prakalbą vokiečių susirinkime, prieszai slavus. Kitą gi pirkli isz Czekijos iszvarė, kad jis buvo pasiklausyti kalbų vokiečių susirinkime, kada Pragoje czekai buvo pradėję muszti vokiečius. Seimo pasiuntinys Rutovskis (lenkas), pareikalavo nū kupezystės ministerio Dipauli, kad Beirutė paskirti savo konsulį ir atimti reikalų vedimą nū Vokietijos konsulio. Vokietija laiko tą už erzinimą.

Czekų nepriegulmystės vadas, Dr. v. Ryger, szventė sukaktuves 80 metų, kur ant iszkilmės laikė jisai prakalbą, reikalaudamas lygių tiesų czekams su vokiečiais, ir nurodydamas ant vienybės, rodė abiejų tautų gerovę. Czekai tą dieną ypatingai szventė. 1888 mete, kada Rygeris szventė sukaktuves 70 metų, czekų

tauta sudėjo jam 100,000 guldenų (\$43,000) kaip algą už jo darbavimą dėl čekų tautos. Dr. v. Ryger 1860 mete įsteigė čekų tautišką draugystę, kurios pats buvo viršvyninku. 1863 m. ant jo užmanymo čekai nufarė nesiūsti savo pasiuntinių į seimą, bet agitavoti ir uždėti draugystes, kurios darbūtusi apie įgijimą patvaldytės. 1871 mete jisai tarpininkavo su Austrijos valdžia apie pakėlimą čekijos į karalystę, bet be pasekmės. 1878 ir 1879 m. vėlėi ant jo paliepiamo pradėjo čekai rinkti savo pasiuntinius į seimą. Nors Rygeris prigulėjo prie senosios čekų partijos, ir jo įtekmė pradėjo mažėti nū 1889 metų, tačiau jo nūpelnai dėl tėvynės yra milžiniški. Čekų tauta pažįsta savo vadovus ir klauso jų balso, atranda savo tiesas ir laimę. Lietuviai gi yra kurti ir akli rodosi. Vokiečiams nugabenus Dr. Brūšį į beprotnamį už lietuvių, mūsų broliai Prūsijose, nei ganiejie karzygiai „Nauja Lietuviszka Ceitunga“ su „Auszra“ nepakėlė nei klausimo apie tai.

**Vokietija.** Valdžia padavė seimui reikalavimą padidinimo kariaunos. Katalikų partija keta remti valdžios reikalavimą, jeigu taps įstatymu užtvirtinta dvimetinė tarnysta, vietoje dabartinės 3 metų. Pakajaus izslaikymui mat reikia daugiau kariaunos.

Užsimanus izsnaikinti anarkistus, tapo užginta žmonėms aplankyti ciecoriaus pilį Potsdame, kur ciecorius ant žiemos apsigyveno. Policija tapo dvi linkai padauginta.

Virszininkas pavieto Stormarn, Silėzijos užgynė visiems pabirkantams mieste Wandsbeck, priimti darbininkus iz Maskolijos bei Austrijos, kad tiejie nesukurstytu lenkus Vokietijos gyvenančius, Vokietiją suardyti. Maskolijos ir

Austrijos valbžios nepriims vokiečių darbininkų. Iz silėzijos, valdžia varo danus laukan ir sziokiu tai budu. Tėvai pateko po Vokietijos valdžia nū paskutinės karės, du sunus yra Vokietijos armijoi tarnauja, o dukte nū 16 metų laike 24 valandų turėjo apieisti Vokietiją. Vokietijos valdžia elgiasi kaip Prancužų 1870 mete, kada varė visus vokiečius iz Prancužijos ir dėlko izstiko karė.

**Prancužija.** Dėlei Dreifuso nekaltybės kyla vis didesni sumyszimai. Dreifusą keta pagabenti nū velnio salos į Paryžių ir paties klausinėti apie tais paslaptis. Prie atidarymo naujo teatro „Opera Comique“ atėjo prezidentas bei senatoriai ir svetimų vieszpatyčių dumčiai bei Paryžiaus aristokracija. Atėjus prezidentui, vien pradėjo szaukti jam ant garbės, kiti gi ant Picquarto, kuris sėdi kalinyje už savo szelmystes ir taip vieni su antrais pradėjo teatre rautis ir musztis.

**Turkija.** Sultonas prizadėjo atlyginti Amerikai viską, ką amerikonzski misijonieriai per paskutinį maisztą Armėnijoi nužudė.

**Maskolija.** Petrapilėje pakilo upė Neva ant 9 pėdų augszežiaus paprasto stovio per pietvakarinį vėją, kuris pavarė atgal vandenį. Po gatves tikt su laivais plaukioja.

#### Tikras daigtas del taves.

Užtikrinimas, kur nieko nepražudys! Galvos skaudėjimas, liežuvis, niežulys ir t. k. stancizai kitokių ligų, kaip tai uželkimas vidurių, suž. Inguinas, kopėnų gali būti lezgydytoms, imant CASCARETS CANDY CATHARTIC. Tai vis atnaujina. Parsidėda kožnos apilekai; jei nepagylys, plėngus gražinama. C. C. C. pabandyk dėžutę szia dien, nes yra telezagai, 10c., 25c. ir 50c. Pabandyk mas dėl žinios dovanai!

#### Dalis darbu.

— **Shamokin, Pa.** Dėlei audros praėjusę sanvaite, nuvirto brėkerys Enterprise Colliery nū pamato, dėlko 400

darbininkų neteko darbo. Tas brėkerys taps iz naujo atstatytas, nes anglis toje apielinkėje yra gera.

— **Reading, Pa.** Sheridan geležies liejinyzcia No. 2 du metu nedirbusi, nū naujo meto pradės dirbti ir daugelis darbininkų gaus darbą.

— **New Castle, Pa.** Dėlei susivienijimo kapitalistų, vietinė geležies liejinyzcia ir blekės tapo uždaryta ant nepaskirto laiko ir keli szimtai darbininkų neteko darbo.

— **Galeton, Pa.** Per pusantros mylios nū czionai tapo atrasta nauja kerosino versmė.

— **Pittston, Pa.** Pennsylvania Coal Co. ketvirtam szafte, užgimė ugnis. Virszininkai, superintendentas, vyriausis inzinierius ir du kasyklų užveizėtojai nusileido izstirti ir su paprastoms lempoms uždegė gazus, kuris jūs 60 pėdų toli numetęs szaunei apsvilino. Patys apsvilę gal dabar geriaus užveizės kasyklas.

— **Shenandoah, Pa.** Kasyklose „Packer“ No. 5 Lapkriczio mėnesyje izdirbo 24 pilnas dienas. Grūdžio mėn. ir bene tiek dirbs.

— **Ironwood, Mich.** Pasibaigus visam izsteklini geležies, pasigerino darbai ir dirba pilną laiką. Daugel naujų darbininkų gavo darbą, pakėlė algas ir tikimasi, kad darbas taip eis per visą žiemą.

— **Esserville, Mich.** Czionai stitys naują cukriaus dirbtuvę ateinantį pavasarį. Farmeriai turės kur savo burokus pardūti.

— **West Bay City, Mich.** Kasyklos Monitor ir Bay minksztųjų anglių dirba pilną laiką. Dirba du szimtai darbi-

ninkų. Per dieną izzima 200 tonų anglies.

— **Plymouth, Pa.** Kasyklose Parish Coal Co. szafte Buttenwood pirm praėjusę subatą užsidegė gazai ir sunkiai apdegino 13 kalnakasių.

— **Saginaw, Mich.** Visose aplinkinėse kasyklose dirba jūdveizčiai darbininkai, pagabenti iz vakarinės Virginijos. Baltveizčius kompanijos atstatė, nes jūdiejie dirba už pigesnę algą, dėlko daugiau milijonų kompanai gali sukrauti.

— **Astoria, Ill.** Czionai taps parengtos naujos anglių kasyklos ir darbininkų daugelis turės darbą.

— **Mandan, N. D.** Kasyklos Palace Butte nū ilgō laiko stovinezios pradėjo dirbti.

— **Joplin, Mo.** Czionai turėjo sustoti keletas pabirkų dėl stokos anglių karenimui, nes anglių kompanijos neturi gana vagonų, kad davežti, visus izsziantę su didesneis apsteliavimais. Darbininkai tapo paleisti iz darbo.

— **Hillsboro, Ill.** Straikas kalnakasių tęsesi tolyn. Savininkai kasyklų nieku budu nenori izspildyti darbininkų reikalavimų.

— **Hiteman, Ia.** Vietinėse kasyklose Wapello Coal Co. yra daugiau kaip 500 kalnakasių, kurie gauna po 75 ct. už toną izzkastų anglių. Per dieną izzkasa 900 tonų.

— **McKeesport, Pa.** Vietinėje geležies liejinyzcioje nū naujo meto pradės dirbti. 2500 darbininkų gaus darbą. Subatomis dirbs tiktai iki pietų.

— **Braddock, Pa.** Carnegie Steel Co. nū naujo meto

ketą pakelti darbininkams algas ant 5%.

— *Sharon, Pa.* Kimberly Iron Co. dėlėi reikalingų pataisų sustojo dirbusi. Nū naujo meto pradės darbą.

— *Pittsburg, Pa.* Dirbtuvėje Cunningham & Co. pietinėje szalyje praėjusę sanvaite visūse skyriuose pradėjo dirbti tiktai po pusę laiko.

— *Steelton, Pa.* Pennsylvania Steel Co. dirba 6000 darbininkų ir tikimasi, kad darbas eis per visą žiemą.

— *Terre Haute, Ind.* Kalnakasiai sustraikavo reikalavimai pakėlimo 10 ct. ant tonos. Kasyklų savininkai tikt turės išpildyti darbininkų reikalavimą, nes iszteklų turi didei menką, o reikalavimai labai dideli yra.

— *Wilmingon, Del.* Dupont parako dirbtuvėje nupūlė vienas karas nū rėlių su paraku, kurs subyrėjo ir nū ratų spaudimo ant rėlių užsidegė. Nū eksplozijos 3 darbininkai užmuszti tapo, 8 sunkiai sužeisti.

Po naujų metų Pittsburgė bus didelis susirinkimas kalnakasių ir kasyklų savininkų dėlėi algos. Jeigu kasyklų savininkai nepakels algų, nesuštaikins su darbininkais, iszkils straikas, kokio dar nebuvo. Nū tojo susirinkimo prigulės ir anglių prekė ant viso 1899 meto.

Pirmutiniu reikalavimu kalnakasių yra, visur įvesti 8 valandų darbo laiką ir pakelti algas. Kasyklų savininkai teisinasi tūmi, kad to padaryti negali dėlėi konkurencijos su vakarinės Virginijos kasyklų savininkais. Vienos ir antros pusės reikalavimai status. Neuzganėdiant darbininkų, straikas neiszvengiamas, nes kalnakasiai nieku būdu neketa pristoti ant dabartinės numazintos algos.

zintos algos.

Kalnakasiai tikisi iszslaimėti. Po paskutiniam straikui kalnakasių susivienyimas pasi daugino su keliolika tukstančių draugų, jų kasa yra gerame stovyje, kad iszkilus straikui galės iszsilaukyti. Kalnakasiai tikisi, kad ateinantis metas bus geresnis negu praėjėsis.

#### Du milijonu ant metu.

Kadangi žmonės per a, pabando ir vėl perkas tai patikrina, kad jie yra uzganėdinti. Žmonės Suvienyose Valstijose dabar perka CASCARETS CANDY CATHARTIC maziausiai du milijonai dozėčių ant metu, be abejonės bus trys milijonai prieš naujus metus. Tai reiskia, kad CASCARETS yra labai gera gydykla dėlėi cestyjimo žmogaus kraujo ir suregulavojimo vidurių Visose aptiekose 10c., 25c. ir 50c. už dozėtą, nes tai gvarantavojama.

### Isz Amerikos.

#### Prezidento atsiszaukimas.

Prezidentas McKinley iszleido atsiszaukimą, kuriame parodo savo gaspadoriavimą, tarp ko pamini ir Lattimer'o žudynę, kuri tikosi 10 Rugsėji 1897 m. kur tapo užszauti per szerifą Martin 22 kalnakasiai, o 44 sužeisti, isz kurių buvo 10 užmusztų ir 12 sužeistų Austrijos pavaldiniais, už kuriūs Austijos rėdas reikalauja atlyginimo.

Bet pasiuntinys tiesos isz Washingtono tyrinėjo visą provą Wilkes Barre prieszai szerifą, kurį, perklausinėjus kel tą szimtų liudininkų, atrado nekaltu.

Ir Austrijos rėdas apart nekaltybės szerifo taciaus reikalauja atlyginimo, ir jis, McKinley, turi viltį susitaikinti su Austrija gerūju.

Suvienyotos Valstijos pasididinę per užgrėbimą salų Havai, Pilipinų, Sulų, Guan (Ladroniskose salose), Karoliniskose salose taip gi vieną salą paims, jei ne visas, Porto Rico ir Kubą.

Džiaugiasi McKinley isz lengvos paskolės piningų ant buvusios kārės. Įėmimas iki 1 Liepos 1898 m. buvęs \$405,368,388; iszleidimas gi \$443,368,582. Tai gi užaugo skolos tiktai \$38 milijonai.

Ant ateinancio meto iki 1 Liepos 1899 m. reikės piningų \$689,874,647; įėmimas aprokūtas tiktai \$577,874,647; ir skola iki 1 Liepos 1899 m. pasidaugins tiktai ant \$112 milijonų. 1 Grūdžio Suv. Valstijose piningų buvo (yra vartojamų) \$1,880,879,504. (Vienas milijardas, asztūni szimtai asztūnesdeszimts milijonų, asztūni szimtai septynesdeszimts devyni, tukstancziai, penki szimtai keturi) kas ant žmonių nū 75,194,000 iszpūla po \$25,09 ant galvos.

Pagal nutarimą kongreso isz 26 Balandžio 1898 m. McKinley padaugino kariauną nū 25,000 ant 65,000. Pirmesniųjų kongresų nutarimai yra, kad po pabaigimo kiekvienos kārės, skaitlius kareivių turi buti sumažintas ant tokio, kokis buvo pirm kārės. Bet dabar tiniai pasilaikymai reikalauja dar didesnės kariaunos ir McKinley reikalaus nū kongreso, kad padidinti iki 100,000. Kariszkla laivynę nori McKinley taip gi padidinti su 15 laivų. Senų kareivių 1 Liepos 1898 m. buvo 993,714, kuriems isz mokejo algų \$144,651,879,80. Kiek dar po buvusiai karei atsiras visokių kareivių, reikalaujančių pencijos?

Mes galime džiaugtis bent tūmi, kad ant visko tapo uždėti dvilinki mokeszcziai, o visoki uždarciai sumažinti. Tai tau ir McKinley.

#### Lodge's Billa.

Amerikos nativistai vėlei reikalauja, kad Lodge's billa butu paimta ant apsvarstymo kongrese ir pagal padūtą užmanymą uztvirtinta, kad nei vieno neįleisti Amerikon, ne mokanczio raszyti bei skaityti. Toji billa kongrese bus bene 12 ar 13 szio mėn. perkratinėjama ir pasakyti dar negalima, ar ją kongresas priims ar atmes.

Nativistai tają billą pirm vakacijų pavasaryje, pamatę didį ateivių pasiprieszinimą ir

protestus, neva dėl kārės paliko be perkratymo, nes artinosi riukimai pasiuntinių į kongresą, kad tūmi nesukelti sau prieszingą liaudį, kad netaptu iszrinkti pasiuntiniai į kongresą, kurie tokią billą butų neėmę nei ant dienos rėdo. Rinikimai perėjo su menka atmaina, ir nativistai dabar vėl isz naujo imasi, kad įkūnyti savo užmanymą, apsunkyti ateivystę isz Europos.

Dyvytis reikia isz amerikonių politikos, kurie baimijasi, kad europiecziai nesutersztu jų vardo ir kraujo, kuriūs kai po nereikalingus ir paojingus szalei neįleisti, kurie vienatiniai, europėjiszki ateiviai, yra viską ezionai nudirbę ir pakėlę szalį. Ką ale dabar amerikoni darys, kada pradės Amerikon atkeliauti gyventojai isz užimtų krasztų malajai, jūdėjie ir kiti, kurie toli tiek nemoka, kaip negeistini europiecziai.

#### Illinojaus gubernatorius apskūstas.

Angliakasyklų kompanija Chicago Virden Coal Co. apskundė gubernatorių Tanner už daleidimą zudystos laike straiko Virdene, kur į 1000 apsiginklavusių straikierių grėė kompanijai, sutrukde dirbanczius darbininkus, ir kada szerifas davė gubernatoriui žinę, kad jis apsergėtu kompaniją nū straikierių, to nepadaręs ir dėlto turėjusi atsitikti žudynė. Sudzia Shirley patatė gubernatorių po kancija \$500. Už tają žudynę yra apskūsta 54 ypatos.

#### Farmerių susivienyimas.

Fort Worth, Texas, pradzioje szio mėnesio prasidėjo farmerių susivaziavimas isz Suv. Valstijų. Susivienyimas truko 4 dienas, pasiuntinių buvo apie 800. Susivaziavusiejie kalbėjo apie visokius ukės reikalus.

Vokietijos konsulis prasiskolins.

Vokietijos konsulis, M. H. Miller, Philadelphiai, netikėtai numirė. Po myrio atrado stoka kasoje ant \$15,000, kur pirmiausia tikėjosi, kad liks dar gana turto. Už mirusio skolą apskundė vice-konsulį, kuriam ir esą tu piningų tekę. Tie piningai ir teisingiausias žmones iš kelio išveda. Vagia kas tikt prie jų prisigretina.

Amerikos kapitalistų trustai (susivienijimai.)

Nors yra Suv. Valst. įstatymai, užginanti susivienyti didelėms korporacijoms, kurios paskiaus pagavę savo rankas visą, jeib kokią, išdarbystę, pakele prekes ant savo išdirbimų, ir prasidėjus su tūmi paeziu silpnesniam, vėl nuleidžia prekes ir silpnesnysis prauva. Tiejie įstatymai yra tiktai ant popieros ir jų niekas nepildo, nes kurių privalumas yra jų pildyti, tie visi yra kapitalistais, prigulinečiais prie susivienijimų ir traukiančių naują iš skurdžių darbininko. Keliolika šių žmonių yra užgrėbusių turtus visos šalies žmonių, ir taip:

Trustai po visokiais vardais, bet vienu darbu užsiimanti, turi kapitolo:

Kerosino trustas	\$153 mil.
Geležies	348 "
Anglių	162 "
Gazo (dujų)	433 "
Cukriaus	115 "
Tabako	108 "
Telefonų	57 "
Vandens	67 "
Elektros	138 "
Kiti smulkesni tr.	1,334 "

Trustų kapitalas \$2,915 mil. (Du bilijonai, devynisimtai penkiolika milijonų.)

Trustai neperstoja daugintis S. Valst. ir tiesos nedaro jiems jokių kliuczių. Ekonomizmas plėtojimasis šalies kas kartas kyla tikt didesnė

pramonizkose organizacijose. Kada apims dabartiniai trustai visas pramonės ir išdarbystės šakas ir atidarys naują dirvą tolesniam plėtojimuisi, ypatin-gai pataisys kelią perėjimui visų tų didelių užsiemimų ir įrėdinių pramonizkų ir maino į savastį žmonijos.

### Kovojo už laisvę iki myriui.

Praėjuseme num. „Vienybės“ pranešėme apie atkeliavimą kubiečių pasiuntinių į Washingtoną po vadovysta gen. Calixto Garcijos, kuris iš szilto klimato atkeliavęs, cziomai persalęs gavo uždegimą plaučių ir nedėlioje numirė. Pirm myrio pagautas fantazijos pats rengėsi, ir savo sunui liepė užpulti dar ant 400 ispanų. Sanaus apglėbime numirė.

Gen. Garcijos vardas neisnyks iš istorijos dėl jo kovo-jimo už laisvę. Gimė jisai 14 Spalij 1839 m. arti Santiago de Kuba, Jiquano, augo ir mokinosi Havanai ir Ispanijoi. 1868 m. pakilus maisztui, jisai po vadovyste gen. Gomezo buvo brigados genarolu jau. Vėliaus, 1875 m. vėl pakilus maisztui kovėsi su 2000 ispanų, kurie jo pulkelį apgalėjo, ir jis nenorėdamas nū jų tapti nužudytu, pats buvo pasiryžęs atimti sau gyvastį tikt sunkiai susizeisdamas, kur per 4 mėn. sunkiai pasirgęs išgijo. Išgijus nugabeno jį Ispanijon, kur buvo kalėjime iki padarymui pakajaus San Jon. Tapęs laisvu keliavo į Ameriką ir tapo sugautas vėl dėlei politizkų mierių 1880 mete ir nugabentas Ispanijon, kur buvo iki paskutinio maiszto 1895 m. Išgirdęs savd brolius vėl kaujantės su ispanais, pabėgo iš Ispanijos į Prancuziją ir atka ko į New Yorką kur rengė ekspediciją su „Bermuda“, kurį Suv. Valst. valdžia suaresztavo ir paleido užstaczius \$3000 kauocijos, kurią jis paliko ir

nusikelė ant Kubos su savo liūsnoriais tautiečiais ir kariavo už laisvę.

#### Czystyja krauja.

Czystas kraujas tikrina czystą odą. Nėra gražumo be to. CASCARETS CANDY CATHARTIC vczystytis tau kraują, ir laikys czystą, nes iszvaro oisą neczvetumą isz kuno. Pradėk imti aziedien k iszvarys isz tavo kuno puczkus, dedervines ir ditas dos ligas, nes CASCARETS už 10c tal pafaro. Gausi visose aptiekose su gvarancija 10c. 25c. ir 50c.

### Isz lietuviszkų dirvu Amerikoje

Philadelphia, Pa. Subatoje, 17 Grūdžio, bus susirinkimas „Tėvynės Mylėtojų Draugystės“ kūpos, salėje „Lietuviszko Nepriegulmingo Kliubo“ 943, S. 2-nd str. Philada., Pa., ant kurio užkviečiu visus draugus susirinkti ant 8-tos valandos vakare, nes bus daug svarbių reikalų ant apsvarstymo.

Kūpos virszininkas

St. Masickas.

New York. „Mildos Giesmininkų Draugystė“ laikė savo mėnesinį susirinkimą subatoje 3 Grūdžio, ir vienbalsiai nutarė isz vien darbūtis su social-demokratizska partija ant naudos darbininkų. Virszininkas p. Ereminas iszguldė tą reikalą ir nurodė latvių darbavimasi ant tos dirvos. Abelnai M. G. D. mieris yra jau senai visiems zinomas; mokintis dainūti ir linksminti savo brolius bei suvesti į pažintį su svetimtaucziiais, parodant gražumą lietuviszkų dainų ir jų balsus. Taip gi husprendė kelti balių subatoje, 7 Sausį 1899, ant kurio užkvies dainorius Latvių, Lenkų ir Finų chorą. Kas nori prie mūsų draugystės prigulėti, iszmokti grazių ir darbininkizskų dainų, te ateina į svetainę po num. 213 Forsyth str. New York, o czionais susipažins su mūsų draugais. Leonas E.

Chicago, Ill. Musų mieste dabar tiek randasi negeistinių naujienų, kad nei į kelis maiszus jų nesutalpintumei. Pa-judintas visūmenizskas klau-

simas per „Lietuvą“ apie prauvusius piningus parapijos, ir lenkinimą lietuviszkų vaikų per lenkizskus aniūlus perėjo į tikrus asabiszkumus. Praėjusį kartą rasziau, kad minėtą reikalą pradeda gvildenti vietinės draugystės, tai gi dabar kun. Krawczunas regėdamas, kad jam gali iszeiti riestai, stengiasi praszalinti isz draugystės visus paojingus žmones, kurie parodė jo valdymo visus nelemtus darbus. Pirmąją paojingiausią ypatą kun. Kr. užtėmyjo „Lietuvos“ iszleistoją p. A. Olszevskį: mat p. Olszevskis davė vietą talpinti „Lietuvoi“ neteisias kun. K. rokundas, iszdūtas parapijai. 4 diena Grūdž. tapo laikyti dviejų draugysczių susirinkimai. Vienas Sim. Daukanto, antras szv. Kazimiero, ant kurių buvo skaityti ilgi skundai, padūti nū kun. Kr., kuriūse jis meldžia, kad minėtos draugystės atmestu p. A. Ol. isz tarpo savo draugų, kaipo paojingą žmogų. Paojingumo priezastis kun. Kr. nori nurodyti, buk Olszevskis esąs bedievis. Kaipo argumentus bedievystės kun. Kr. nurodo sekanczius: 1) Kėlimas sumiszimo parapijoi, jogiai savastis parapijos nėra užraszyta ant vardo parapijonų bet vyskupo. 2) Paniekimas katalikizskų mokyklų kuriomis bažnyczia tikt užsiima. 3) Iszjūkimas ir „isznevozijimas“ lenkizskų zokoninkų, kurios lenkina lietuvių kudikius. 4) Jūkingiausę kun. Kr. padavė peržengimą, kad p. A. O. peržengė prisakymą Dievo dedamas szalitakį (sidewalk) prie savo namo. Draugystės iszklausę visą skundą persitkrino, kad kun. Kr. kelia isz jų tikt jūkus ir vienu zodziu skundą atmetė. Kun. Kr. tūmi nepasikakina, dabar jis žada suszaukti nepaprastą susirinkimą, o jei tai nepasiseks, tai ant ateinanczio mėnesinio susirinkimo iszmesti vi-

kurie tikt jam bus priešingi. Geriausia roda, paardvii draugystes, kitaip gali visidraugai prisigerti bedievystes ir perkresti parapijos stovj.

*Chicagietis.*

#### Kiekvienas taip sako:

CHOCOLATE CANDY CATHARTIC yra ta-  
stebalingas ir labai geras vaistas, kuris  
mūsų turi gardus ir gero lazdai ir tikrai  
liskas kepenis, oliga ir tisyvija visą sistemą.  
Prasalina perszalimą, ydyo galvos skaudėjimą,  
dragy ir užkietėjimą vidurių.  
Pirk džiute C. C. C. szialten. 10, 25, 50 cen-  
tu. Randaai visose aptiekose ir iszydydymą gva-  
rantaia.

## Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Priemazga 48 N. „Vienybės“ yra nesmagi, kada-gi prisieina ginezai kelti, bet tankiai reikia ginezytis prisilaikant tiesos, ir kas ginezus varinėja, tad viens ar kitas sakosi, kad jo tiesa, bet isz szalies zvelgianti gana žiur, ir patikrina tiesą vienos pusės, bet ne abiejų

Taip lyginai dar prisiejo ginezyjantės tiesą rodyti sziaudienyksesziam „Tėvynės Mylėtojų Dr.“ Centralizkam komitetui su buvusiu sekretorium „T. M. Dr.“

Buvesis sekretorius, p. Mikolainis, dabar redaktorius „Vienybės“, varde redakcijos sako: „kad straipsnis tilpę 43 N. „Vienybės“ ant puslapio 575, esantis ne nu centralizsko dr. tės komiteto, bet tikt nu p. Damijonalcio. (Turėjo buti paraszai visų centr. virsziniukų, arba prezidento.)

Tas straipsnis yra nu viso komiteto iszleistas o ne nu vieno tikt sekretoriaus, nes sziaudienykseszti komitetas ne veikia nieko pavieniai, bet su roda.

Pirmutinis komitetas driso tikt kartais veikti pavieniais isz ko ir dar liekana ginezų ruto. (?)

Nors „Vienybės“ ir „Lietuvoje“ kartą pagarsinta buvo priezastis prapūlimo pas kasierių pinigų draugystės, ir viso nepasisekimo, dabar vėla p. Mikolainiui nusimazgojant rankas, buk jis nieko tame

nekaltas, o tikt dar esantis centralizskas komitetas kenkiantis draugystei, prispirti esame tą dalyką atkartoti, parodant senoms ir naujoms kūpoms visą ją kaltę.

1) Gana gyniau budams apdirbėju reikalų Dr. tės, kad Miliaucką nerinkti kasierinmi. Atginti negalėjau, nes balsai persvėrė. (1)

2) Vėla gyniau, kad spaudinti „Keistutį“ nedūti į Prusus, nes turėsime bėdos gana; parankiui buvo maž faktai su knygomis p. Minkaus Prusų spaustoms. P. Mikolainis daugiaus turėjo pritarėjų, mane pergalejo. (2) Jeigu butume davę Amerikoje spaudinti, Miliauckas tūm laik butų viską atmokėjęs, ir spauduvės butų gavę pinigų nu draugystės, bet ne nu p. Mikolainio. (3)

3) Dažinojės Mahanojuje, nu gero žmogaus apie kėblumą Miliaucko ir kasos blogą ateitį, skubinausi dūti žinę p. Mikolainiui kaipo sekretoriui Dr. tės, idant kū skubiausei dūtų žinę kūpoms (Liepos m. 1897 mete), kad nesiųstu daugiaus pinigų kasieriui, rupintis tikt iszinti. Ant mano pajudinimo, negavau atsakymo, virsz per 6 mėnesius. Kada-gi nebutų trukdęsis tas dalykas, už „Keistutį“, ir kitas knygeles Amerikoje butumėm spaudinę, butų užmokėta pinigai daug anksčiau, prieš „Susiv.“ seimą, tada isz kasos ne visi galėjo iszsitusztinti ir ne butų prapulę.

4) „Keistucio“ da neturėjome ir pinigai spaudai buvo neužmokėti, esant prezidentui p. Kazakeviciui Minersvilleje, jis pabėdavojo, kad p. Mikolainis be niekeno žinios jau padavė spaudon „Orleano Mergelę“, kaipo antrą knygelę „T. M. Dr.“ Vėla jo gromatā liudyja, kad dažinojo tikt tada, kada „Orl. Mergelė“ buvo atspausta. (4)

Tai-gi p. Mikolainis save

teisindamas sako: „Dabartinio centralizsko komiteto klausit rodos negalėjau, kada gi jis kelis mėnesius vėliaus tapo iszrinktas, kada pinigų siuncziau Prusūsna“. Reikia tiesą sakyti, p. Mikolainis „O. M.“ siųsdams spausti nesirodavojo ne su prezidentu Kaza kevicziūm, ne su apdirbėju reikalų, tikt vienas szmurkszt ir padavė. (5) Ar gi tas yra kaltė sziaudieninio komiteto?

Pingus nu smert Miliaucko siuncziamus kūpų priimiūjo p. Mikolainis, ir kasieriaus rinkimas tėsėsi gana ilgai, po užbaigimui rinkimo, pagal formą parasziau p. Mikolainiui (Birzelyje m. 1898 m.) kad pinigų siųstų, puę kasieriui p. Griesziui, o kitą pusę į Prusus kaipo skolą. Gavau nu p. Mikolainio gromatą, kad jau pinigai yra iszsiųsti į Prusus pradzioje Kovo mėnesio, kaipo dabaiga mokesties už „Keistutį“, ir buvo ant patikrinimo prisiusta kvita isz Prusų. Jeigu pinigų p. Mikolainis iszsiuntė Prusūsna, pradzioje Kovo (5 d. Prusūs gavo 18 d.), tai kodėl garsino „Vienybės“ 23 No. kad pas jį yra pinigų \$88,15 ct. Birzelio m.? (6)

*T. Asthamskas.*

Kad gi „Keistutis“ buvo apmokėtas, tad mes centr. komitetas pasirodaviję per gromatas, pareikalavome savo kųgų idant prisiųstų kųgiui.

P. Mikolainis pasilaikė knygas kaipo grebezių už „Orl. Mergelę“ raszydamas 18 d. Rugsėjo į prezidentą taip: „Keistutis užmokėtas ir isz visų susidariusių iki sziol pinigų reikia prie „Keistucio“ da dadėti \$8,45c. Nors „Keistutis“ užmokėtas, bet tas neiszvadūja „O. M.“ už kurios spaudimą spaudėjas pinigų reikalauja nu manęs o ne nu draugystės, nes draugystė kreditito pas spaudėją neturi“. Žemiaus toje paczioje gromatoje

raszo: „Kasoje ir pas kūpas yra 20 dol. Dr., tūm tarpu nieko nepradės, tūs pinigų galite atidūti man, kitų palauksiu. Pagarsinsime, kad tūs ir ką pas mane iszsiuntėme į Tilzė, ir viskas bus gerai. Visai nereikia garsinti, kad draugystė yra maž kalta, nes tas gali draugystei užkenkti“.

Ant tokių p. Mikol. reikalavimų, buvo nurasyta; kad Centr. Komitetas, kas link „Orl. Mergelės“ negali prieš draugystę nieko užslėpti, viskas turi buti pagarsinta.

Pingus jokius mes negalėjome Mikolainiui ne dūti, ne žadėti be žinios kūpų, pagal ką ir pagarsinome; p. Mikolainis gindamasis dar, kad nevienu spaudon davė „Orl. Mer.“ ir sztai No. 11 „Vienybės“ 1898 tarpe p. Szerno rasztelio patsai savo zodzius įbruko:

„Kad p. Stagarui apie „Orl. Merg.“ kaipo sąnariui literatizsko komiteto žinios jokios nedavęs“.

Tai kodėl p. M. buvo taip ramus ne Centr. Komitetui nieko nesakyti, ne p. Stagarui? (7) Ženklas carizskas.

N. 48. „V.“ Užbaigoje P. Mikolainis sako: „Centralizskas Komitetas turi už mierį „Orl.“ Merg.“ atimesti, nes reikalauja tikt vieno „Keistucio“ nusidūdams nieko nežinąs apie „O. M.“ „Orleano Mergelė“ tapus iszleista vardan draugystės, draugai ją priėmė, delto Centr. Komit. tokis darbas yra tikt kenkiantis draugystei“.

Dabartinis Centr. Komitetas nu savęs tas knygeles priimti negal. Kas link žinojimo, tai žino kad atspausta vardan draugystės tikt susimisljus p. buvusiam sekretoriui. Ar gal kas žin ir „Susivienijimo“ sekretorius dūti kokią knygelę atspausti vardan draugystės („Susiv.“) ir primesti reikalaujant pinigų? Kas link priėmimo per sąnarius, žinoma, sąnariai priėmę pakraipė

galvą: kad antra knygelė vien tik teatralizka, tai mielas priėmimas.

Centr. Komitetas tik kibati, tūmi gal buti draugystei kenkiantis, kad nepristojo sji dalyką užslėpti nū kūpų, bet joms pagarsino.

Pabaigoje savo nū kaltės apsiplovimo, p. Mikolainis prisako, iki naujam metui, kad turi visos kūpos užbaigti nutarimą, ir dūti žiną jam, kai po cenzoriui, kitą kopiją siųsti prezidentui. Kodėl ne vėliaus kaip iki naujam metui?

Kas link negreito pagarsinimo apie sziūs dalykus, tai Centralizskam Komitetui ir daėdė sziis metas.

Prisiūstą laiszką nū New Yorko kūpos, kuri praszė nepermainyti organe, nusiuntė me p. Mikolainiui dėl patalpinimo koks jis nebutų, netalpino, rasdamas nereikalingu. (8) Sekretoriaus prisiūstą rokundą nū piningų, kiek turėjo buti pas p. Mikolainį, netalpino, kad su jo netiko. (9) Prezidento nusiūstą rasztelį kas link organo pasirinkimo, kuriame rasztelyje buvo paminėta geras sadarbininkas „T. M. D.“, visai apie tą ismetė. (10) Su tokiais gi cenzuravojimais surakino p. „V.“ redaktorius Komitetui rankas, kad apie draugystę ir jos stovį jau nežinojome ką raszyti! Ikitą laikrastį raszant vėla kreivą akį atkreiptum...

Anot priezodzio: I purvyną bile koks arklelis vežimėlį įvež, bet iszvežt ir keletas stoninių nepajiegs. Taip lyginai ir su draugystės reikalais dar stovi. Pereitame laike koszėšana Komitetas, ypatingai sekretorius, privirė, kad dabar gana sunku ją iszkonagot.

Perstatę, mes Centr. Komitetas, szi stovį draugystės dalykų nemislydami daugiau teisintis, nei p. Mikolainį kaltinti, nors faktų yra ir dar daugiau, nes isz to vis-gi galės sanariai suprasti aiszkiai,

ant kiek keno yra kaltė, ir kaip kūpos nutars taip bus.

Darbas mus pradinis nors gana dar buvo keblus, bet tūmi negalime nusigasti. Taisyssime kiek pajiegsime, tikt tegul kartą užsibaigs dalykas su p. P. Mikolainiu. Kasoje yra jau \$53,30 ct., tai-gi susiramindami nors klapatose „Tėvynės Mylėtojų Dr.“ jau galės rengti iszleisti kygelę, taip, kad nepasiliktų užgrėbta.

Spaudą į Prusus jau, susimildami, negalime dūti. Vėką mums parodo rokunda padūta per p. Mikolainį, tikt užpargabenimą isz ten, jeigu kasztavo prisiuntimas pacztų 1,000 knygelių 44 markes, 1,000 knygelių Expressu \$9,10 tai dar 5,000 tokių knygelių pargabenti isz Prusų turi kasztuti \$61,50 ct. O kiek turime czion nereikalingų raszinių ir klausinėjimų? (11)

Tai-gi į Prusus niekažs neverta dūti spausti, kaip ir seniaus nū to buvo ginta. (12)

Amerikos lietuviai dėl labo tačtos paaukauja, Amerikos liebuviszkos spaustuvės, toji ar kita tegul ir atspaudžia. Jeigu kūpos ir paskirtų atmokėti skolą vadinamą p. Mikolainiui, tai negalima judinti dabartinės kasos, nes jau laikas knygelę spausti, nepaliekant ją užgrėbta. (13) Skolą mokėti reiktų kiba ratomis isz palengvo. Skolos yra 116 dol. 20 centų.

Centralizskas Komitetas.

(1) Tai ir už tai kaltas?  
(2) Už tą prekę Amerikos liet. spaustuvės nei viena nebutų atlikusios to darbo. Pridedus prisiuntimą dar, vis isz-eina daug pigiaus.  
(3) Mokėkite statei spaustuvei siusdami piningus ant sziio adreso:

Herrn Otto v. Mauderode  
Tilsit, O. Germany.

(4) Apie padavimą spaudon „Orl. Mergelės“ pranešiau per 5. No. „Vienybės“

szių metų.

(5) „Orl. Mergelę“ daviau spaudon pagal nurodymą liter. komiteto, kadan-gi dar tada piningų buvo pakaktinai, o geresnio veikalo neturėjom.

P. Astramskui dėlto, mislyju, netiko „Orl. Mergelę“ nes jis teikė savo veikala „Mainie rį su Leberiu“ draugystei iszleisti vietoje „Orl. Mergelės“. P. Astramskas prieszingas buvo ir „Keistucio“ iszleidimui, kad jis pirmiaus buvo spausdintas „Varpe“. Jis nenorėjo „senų“ rasztų ir reikalavo naujų, dar nespauzdintų. Tada padavėm spaudon „Orl. Mergelę“, naują veikala, kurios nenori priimti dėl virszui minėtos priezasties.

(6) Negarsinau ir laukiau naujo komiteto, kuris ir iki sziolei negarsino, nors kvitą gavo Birželio mėn., paskiaus abelną rokundą 5 Rugsėji pasiuncziau. Kodėl negarsino iki galutinai pareikalavau?

(7) Palygink num. (4) P. Stagaras turėjo susizinioti su kitu sanariu lit. kom. Ma nei į mislį neatėjo klausinėti lit. kom. pavieniui, ypatingai, kada veikalas buvo pilnai geras.

(8) Naujorko kūpos nutarimas visai netiko spaudai nei ji buvo galima pataisyti. Jis tiko kaipo privatiszkas rasztas tiktai

(9) Gavau rokundą, kada savąją buvau isziuntęs p. Astramskui 5 Rugsėjo. Tają sulaikiau ir reikalavau sutaisyti naują, ko iki sziol dar, p. Damijonaitis nepadarė. Ta jo rokundą telpi žemiaus dabar.  
(10) Ano gero sadarbininko „T. M. D.“ vardo negarsinau ir dabar vėl tajį iszbraukiau kadan-gi jovardo garsinti visai negalima.

(11) Ar jau utsimirszo Centr. Kom. §6 Draugystės istatų?

(12) Kokia liet. spaustuve Amerikoje atspaus 3000 egzempliorų, vieną arkuszą nū

16 puslapių, didumo „Orl. Mergelės“, už 30 markių (\$7,50ct.)? Centr. Kom. mie ris yra ne daugiau knygu iszleisti, tikt gerai už spaudą atmokėti. „Vienybės“ spaustuvė už tokį darbą reikalavo \$20,00. Tai-gi tikt \$12,50 daugiau ant arkuszo. Toli daugiau negu prisiuntimas kasztūja.

(13) P. Astramskas 13 Lap. mėn. raszė, kad nedūs nieko spausdinti, kol neužbaigs pirmųjų reikalų. Dabar-gi, kad kūpos nutars užmokėti už „Orl. M.“, tai Centr. Kom. dūs spaudon naują knygelę, kad tikt nemokėti už „Orl. M.“

P. Mikolainis.

Sztai toji netalpinta rokunda isz 6 Rugsėjo, kuria buvau sulaikęs, pasiuntęs abelną, kurios ir iki sziolei Centr. Kom. negarsino.

„Kaip jau zinot gūd. draugai, jog mūs iszleistos knygos, dar nėra pilnai užmokėtos už jų atspaudimą isz priezasties, liudnos atminties Miliaucko, supustijimo dr-tės turto.

„Keistutis kasztūja 485,50m. 100 mar. isziuntė 20 Rugsėjo 1897 m., o kada spaudėjas spyrė ir likusę sumą piningų užmokėti, po atlikimo darbo, p. Mikolainis turėjo tą kart surinkes dėl Dr. apie \$70 ir niekam nieko ne sakęs bei laukęs, isziuntė 5 d. Kovo 1898 m. 485 m. 50 feng. užmokėdams likusę 385 m. ir 50 feng. už „Keistutį“ ir 100 mark. už „Orl. Mergelę“. Dabar p. Mikolainis turi surinkes piningų „T. M. D.“ \$92,77 ct., o jisai isziuntė \$116,00. tai-gi draugystė lieka kalta Mikolainiui \$23,23 ct. kuriūs pridedus nusiuntė.

Tai-gi surinkę mes tą sumą tūjaus sugrazinti turim p. Mikolainiui, ir turime isztarti aczių, už ilgą laukimą. Ne-nusiminkite gūdotini draugai jog mūs draugystės kasa isztusztėjo, jug turim knygu, ant

kurių mes tikt ir aukaujam savo centus, o kad su joms galėtume prablavinti rustų veidą mus tėvynės artojų tardami: „Te tau brolau dovanėlę nū Amerikos lietuvių, skaityk ją ir stiprink savo dvasę“. O gal ne but taip isztusztėjus kasa, bet kad per ne atsakan-tį susitarimą buvusio Central. Komiteto, pagreczini iszleisti antrą knygelę, už kurę dar ne buvo kūmi užmokėti, ir szią dien nors 100 markių yra įmōkēta už paskutinę, bet vėla ragina spaudėjas likusios mokes ties. (Musų nieko neuzklausē, bet tikt p. Mikolainis gauna paraginimus, lyg jisai butų draug. valdonas.)

Isz tiesų kaip bus sū užmōkesczia „Orl. Mergelės“?

Apie jos iszleidimą draugystē nieko nežinojo, kol pasirodē pati knygtē. Apie padavimą j spandą nežinojo nei draug. tūm laikinis prezidentas, nei apdirbėjas reikalų. Tikt vienas p. Mikolainis apie tai žino ir vienas isz literatizsko komiteto. Po pasirodymui paczios knygelės, draugai taipgi ne noriai ją skaitē. Apie szią reikalą reikalanjam pasiteisinimo nū draugo p. Mikolainio.

Paskutiniame laike, draugystės skaitlius sąnarių vis anga ir stiprinasi, kas labai linksma yra; matyti, kad mus broliai, pradeda suprasti reikalus tautystės, ko geidžiame ir ant toliaus. Draugai! prikalbinėkit naujus sąnarius, ir senieji už vilktas mokes tis atsiteiskit, kadan-gi piningų reikia; netrukus gausime siuntinį su „Keistuciais“ ir „Orl. Mergelė“, reiks prisutimo kasztai užmokėti.

Pas Central. kasierių yra \$17,50  
Pas kūpas dar neprisintų 8.63

Viso \$26.13

Vardan Central. Komiteto  
J. M. Damijonaitis.

Sztai ką mą raszē p. Damijonaitis.

„Broad Brook, Conn.  
31 Rugsjuczio 1898.

Gūdotinas Tamista!

Meldziamas teiksies padūti mą visą rokndą kiek tu rite surinkę piningų dėl „T. M. D.“, o taip-gi, kiek iszsiusta j Prusus, o asz aplaikēs nū Tamistos žines, apskelbsiu per organą draug., taip-gi, kiek Draugystē lieka kalta jums?

Su gūdone

Mot. J. Damijonaitis“

„Broad Brook, Conn.  
6 Rugsėjo 1898

P. Mikolaini.

Laiszką nū Tamistos priėmiau isz 4 IX (Rugsėjo) Apie iszsiuntimą piningų j Prusus, asz senai žinojau, kaip ir p. Astr. ir tą kvitą macziau isz Prusų bankos, bet už tai negarsinome, kadan-gi p. T. Astramskas bijojo, kad pagarsinus apie iszsiustus piningus ir dar Tamstai kalta gali dr. kenkti, bet slėpti visas slapybes draugystėje buvusias ir negerai; žmonės deda bei aukauja dėl draugystės, tai ir turi lygias tiesas apie draug. pasilaikymą žinoti.

Piningai, kalti nū dr. greitai bus prisiusti, kaip greitai mes tiek surinkę turėsime. —

M. J. Damijonaitis“

Asz jau senai rasziau T. Astramskui ir Damijonaicziui, kad kad szitie vaidai nereika lingi ir naudos isz jų nebus jokios, kad to negarsinti. Atspaus tos knygos, reik už jas užmokėti ir pabaigta. Kodėl pirmiaus Centr. Kom. zadėjo užmokėti, dėkavojo už ilgą laukimą (paskolijimą), o dabar sako nemokėsime. Užslėpimų czionais nėra jokių. Mą draugystės gerovė ir kilimas jos rupi nemenkiaus už Centr. Komitetą. Piningų prazuvi mo pas Miliancką asz taip-gi negeidžiau ir dariau ką galē jau, kad kiek iszgriebti, bet dovanai. Atvykus p. Damijonaicziui pas Mil. ir užklausus apie Dr. turta, Mil. atsakē, kad jis nei pusēs piningų

neturjs, kiek yra garsinta. Asz parasziau prez. J. Kazakeviciui, kuris tūm kartu ir buvo Mahanoy City, kad su p. Dam. nuėjēs perkratyty kasa ir atimty. Tai buvo per naujus metus 1898. Perkratē, atrado dar daugiau ir paliko. Mil. gavo apie \$17 po praneszimo p. Astr., kad pas jį daugiau nesiusti piningų. Laimē, kad asz nesiuncziau Mil. kiek turėjau surinkę.

Dabartinei vaidai kyla tikt dėl neiszmanymo, godumo garbės. Ar isztikrujų mes dėl visūmeniszko labo, turime kelti tikt tuszczius vaidus ir asabiszkumus?

P. Mikolainis

Box 1018

Plymouth, Pa.

### Naujos knygos.

*Dirva Nr. 4, knyga 5. Tra-kiszkos studijos. D-ro J. Basanavicziaus. Spalių mėnesį 1898 m.*

Szioje knygoje yra surinkti rasztai pirmiaus spausdinti „Auszroje“ ir „Varpe“ kaip tai ginczų su p. Obelaicziu apie etnologiją (mokslas apie paejimą budo ir veislės žmonių), „Senatvė Lapinės Kepurės“, „Ar sena yra lietuviszka duszia“. Visi tie rasztai yra didelės moksliszkos vertybės. Raszyba tos knygos yra skirta tūmi, kad galūnēs zodzių baigencziusi ant q, j, u; užbaigtos su en, in, un, kokios raszybos lietuviszkoj spaudoi niekas nevartoja. Dėl tų isztarimų vie nok galima suprasti viską aiszkiausiai. Butu geriaus buvę, kad ir szis veikalas butu iszėjēs toje paczioje raszyboje, kaip „Medega musų tautisz-kai vaistininkystai“.

*Pajauta, Lizdeikos duklė arba Lietuva XIV szimtmetyje. Knyga pirma. Istoriszkas apsakymas Bernatavicziaus, lietuviszškai iszguldē Andrius. Kasztais kun. A. M. Miluko. 1898 Shenan-*

*doah, Pa.*

Szi apysaka parodo gyvenimą lietuvių pabaigoje stabmeldystės, kur lietuviai laikosi savo senojo tikėjimo o lenkai teikia jiems krikszczionybę.

*Lietuvos Darbininkas. Organas Lietuviszkos Social-demokratizskos Partijos. N. 2.*

Lietuvos Darbininkas iszeina ne perijodisz-kai, bet kas metas po vieną numerį. Tas pats rasztas lenkiszkoje kalboje iszėjo daug pirmiaus po vardu „Robotnik Litewski“. Apraszo akyvas žines apie padėjimą Lietuvos darbininkų visokiōse dirbtuvēs ir darbūse, apie uzdarbius ir darbo laiką, apie straikus. Prie galo eina straipsniai apie judėjimą darbininkų visame sviete, apie sutrumpinimą dienos darbo, straikus ir t.t. Antraszas „Lietuvos Darbininko“ yra toks:

Herrn Otto Lang

Zuerich

22 Hegibach str.

Szveicarijoi-Suisse.

*Dėdės Atanazo Rasztai. I. Obrusiteliai. Galerija paveikslėlių isz maskolių gyvenimo Lietuvoje. Tilžėje 1898 m.*

Szitoje knygelėje yra aprasztytas gyvenimas visokių maskolizskų urėdninkų Lietuvoje, kurie yra kartu ir sznipukais isztyrinėti lietuvių mierius. Skaitantis sztą knygelę supras visas maskolių szunybes. Tą knygelę iszleido „Tėvynės Sargas“ kaipo priedą.

*Kun. A. Burba. Jo gyvenimas ir darbai. Mažas paminklėlis nū „S. L. A.“ Paraszė Jr. Jonas. 1898 m. Spaustuvėje „S. L. A.“ Plymouth, Pa.*

Szita knygelė yra atspaus ta isz Tėvynės“, kurios pelnas, 25 ct. už knygelę, yra paskirtas ant velionio paminklo. Yra aprasztytas, nors ne visas, kun. Burbos gyvenimas ir darbai ant lietuviszkos dirvos, ypatingai Amerikoje. Norinti prisidėti arba paaukauti 25 ct. ant pastatymo paminklo kuu.



Burbai, kiekvienas gauna sija knygele.

*Mainierys ir Leberys. Ke-  
turi nedėdieniai pasikalbėji-  
mai mainierio su leberiu (su  
dviem paveikslėliais). Para-  
szė T. Astramskas. Izsleista  
kasztais Minersvillės Lietuvių.  
1898 m. Spaustuvėje V. Stj-  
garo, Shenandouh, Pa.*

Ozionai yra pasikalbėjimai kalnakasio su savo pagėbininku apie sanlygias darbininkų Amerikoje, apie lietuvių pra- eitę, apie socializką surėdymą. kokis buvo kitados ir kokis yra sziadien. Viskas apkalbė- ta trumpai.

*Lietuvos ukinininkų kalendo-  
rius metams 1899. Vilniuje  
(Tilžėje) 1898 m.*

Apart kalendorizkos dalies ir metturgių rodyklės, telpa naudingas gyvūlių daktaro pamokinimas ukinininkams, kaip gyvūliai gromaliūja paszara, kokis maistas (paszaras) gyvū- liams yra geriausias, dėlko gy- vūliai apserga. Toliaus eilės pertaisytos isz „Auszros“ V. Kapsio, „Dėlko žydai nevalgo kiaulienos“. — Laiszkas Mau- sziaus isz Kamio pas savo bro- lį Leibą apie varymą tolesnio geszefto užstojus monopolini ant karziamų, kaip reikia go- jus prigaudinėti su kitokiais daiktais, pardavimu neteis- ingų bilietų ant lioterijos, spaus- dinimu lietuviszkų knygų — Nanseno kelionė į Žiemius. — Jonukas Muzikantas, apysakė- lė versta isz lenkiszko. — Dai- na. Eilės Pr. Sakupasaką. — Isznykimas vilkų Lietuvoje, Dr. Basanavicziaus isz „Vie- nybės“, — Vygriai. Pagal Jul. Bartoszėviczių. Apraszymas apie Vygrių pradzią, buveinę ir dabartinį aptaszėjimą, bei kaip velnes parneszė isz Itali- jos selevas į Vygrų ežerą, kurį vienas zokoninkas prigavo. Imta isz „Tevynės“. — Apie oro atminimą, koks bus rytai žiurint ant gyvūlių, pauksz- czių, saulės, dumų ir t. t., kaip paprastai žmonės spėja, kada

mėnulis aiskus ir skaidrus, tai esti gražus oras, o kada jo nematyti, tai apsiniaukę. — Ir paczto bei telegrafo prekės.

*Ukiszkas Kalendorius ant  
1899 metų. Peterburge (Til-  
žėje).*

Po kalendorizkos dalies ir metturgių telpa eiles Maironio: „Jo pirmoji meilė“ ir „Apleis- tas beturtis“. — Toliaus apy- saka „Santaika“ Dėdės Anta- nazo, kaip susimuszė bobos, kaimynkos, už visztą, kuri isz- rausė burokus, ir žasiną, kuris antrosios gaidį pergalejo; kaip apsiskundė į sudą, kaip Mausz- kus, jas sutaikė ir toji viszta su žasinu kiekvienai kasztavo po 20 rublių. Vaizdelis imtas isz gyvenimo. — Bėda geram žmogui, bet ir niekszui nevisa- dos laimė. Apysaka. Paraszė Savasis. Apysaka paremta ant dabartinių laikų, kur Bevūgis įnamiaudamas pirtyje neszd- avo isz Prusų knygas ir jas par- davinėjo žmonėms, kaip jis kartą iszgelbėja girtą vaitą Jurgėlą nū myrio, kuris pas- kui Bevūgį apskundė žems- kiams už prilaikymą knygų, ir kaip Bevūgį isztrėmė valdzia ant 10 metų į Rygą, ir kaip girtas Jurgėla žiemą galą gavo — iszvirtęs suszalo. — Ko rei- kia žemei, kad būtų vaisinga? ir dauglaukinė ukė. Naudingi straipsniai ukinininkams. — Pa- tarnės virėjoms prie ponystės tarnaujanczioms. Pamokini- mai iszvirti sriubas (zupę) net 69 skyriūse su 16 priedų prie jų. Naudingas pamokinimas musų moterims. — Naudingos patarmės apie užlaikymą namų, daržų, žolynų ir pūdūse auginamų gėlių. — Didėsės vieszpatystės ir jų valdonai. — Tikėjimų (tik 6) skaitlius. — Paczto ir telegrafo prekės. — Palyginimas svetimų piūingų ant maskolizskų. — Saikai ir svarai. — Sėklų ir pirktinių mėszlų prekės bei kur jos gau- namos. —

*Lietuviszkos Kalendros Me-  
tui 1899. Su daugel grazių*

*abrozų. Visai Lietuvai pri-  
tinkanczios ir Broliams Lie-  
tuvninkams ant Naudos bey  
Pamokslo iszleistos. Prekė 40  
Peningių. Tilžėje 1899. Druck  
und Verlag von Otto v. Mau-  
derode. (vokiszkomis raidėmis).*

Kas metas laukiame pasiro- dant bent Prusų Lietuvoje tik- rai tėvyniszko kalendoriaus\* ir nesulaukiame. Rodosi, kad Prusų lietuviams nėra go bi- jotis, negu Didėjėi Lietuvoi, kur paskutiniūse praejusiūse metųė už kalendorius baisiai pradėjo maskoliai lietuvius persekioti, ir dėlto turinys ka- lendorių turėjo tapti suszvel- nytas. Reikalauti rods galime, bet to reikalavimo nėra kam iszpildyti, tai yra, nėra kam ge- ro kalendoriaus sutaisyti. Szi- tas kalendorius turi daugiau- siai puslapių, 119 pusų be ap- garsinimų. Turinys, apart 10 pusų, kurias užima trumpas rasztelis apie naudą įkretimo laukų su pramanytais mėszlais — Kaip medus daromas. — Lietuvių kandidatai bei pa- siuntinys į ciecorystės seimą. — Bei naudingi pamokinimai — yra menkos vertybės, nes nie- ko apie Lietuvą — lietuvius neraszo, nors būtų galima bu- vę pasinaudoti labai daug isz knygų bei kitų laikraszėzių, būtų galima buvę patalpinti bent iszleistas lietuviszkas knygas ir svarbesnes isz jų nu- rodyti savo skaitytojams, ne vien tik Miszių knygas po 3, 5 ir 6 markias. Rodosi, kad raszėjai dėl Prusų Lietuvos bijosi parodyti savo skaityto- jams musų literatura, suartinti musų paziuras, kad tiejie pas- kui, tą visą pamatę, neparei- kalautu ir nū jų geresnių rasz- tų. Raszybą szitų kalendru gali suprasti kiekvienas vokie- tys, o niekados tikras lietuvis. Nors kalendros broliams lie- tuvninkams ant naudos bei pa- mokslo iszleistos, bet dovanai to jose jieszkoti.

## Amerikonai neapsi- leidžia.

Nemazą zingeidumą sukėlė Dr. Schenck isz Vienos, Aust- gijoi, nurodydamas pagal tyri- nėjimus, kad maitinantis mo- tina pirmoje pusėje nesztumo tam tikru maistu, gali pagim- dyti pagal norą kudikį, vaiką ar mergaitę. Dabar gi Chica- goje gyvenantis Dr. E. Gates, iszrado pragumą statei gimdy- ti vaikus tokiais, kokių tėvai nori. Vagimis, kuningais, mokslincziais, dailininkais ar- ba kitokiais. Dr. Gates savo iszradimą praktiszka iszmėgi- no ant savo paczios laike viso nesztumo, kuri užsiiminėjo vi- sokiais prakilniais ir graziais darbais bei mislimis, kokius tik jos protas apimti galėjo, idant tas viskas įgytu įtekmę ant gimsenczio kudikio.

Pasekmė to mėginimo yra stebūklinga, kaip praneszė Dr. G., patsai tėvas to kudikio, viename moksliszkame susirin- kime. Jo sunelis turįs 21 mė- nesį amziaus ir yra didziu kal- bininku (kalbos zinovu). Ji- sai zino jau 11,000 zodzių. Patsai tėvas yra tikrai jūs sus- kaitęs. Priegtam tasai kudi- kis rodo ir kitus prakilnius gabumus, kokiais motina už- siimdavo pirm jo gimimo. Jei- gu tasai vaikas 21 mėnesio amziaus budamas, jau nemėn- ką zodyną gali, jeigu jis ir to- liaus taip protiszka kilis, tai budamas 3 metų bus protisz- kai dideliu žmogumi, o 4 ar 5 metų budamas galės parodyti moksliszka visus apsirikimus savo tėvo.

Nėra abejonės, kad užsiėmi- mas prakilniais darbais protin- gų motinų, turi įtekmę ant vaikų. Abelnai protingų tė- vų, vaikai yra iszmingesni, negu tų, kurie nieko nemisly- ja, niekūmi neužiima apart sunkaus fiziszko darbo. Visi žinome, kad girtūklių vaikai yra girtūkliais, vagių vagimis ir t. t. Nelauksime tolesnių pasekmių Dr. Gates iszradimo.

**Beda geram žmogui,  
bet ir niekszui  
ne visados laime.**

Apysaka.  
Parasė Savasis.

## I.

Gale akmenuko lauko pa-  
plevyje stovi sena pirtelė. Se-  
nas jos, samanotas stogas ap-  
sėlė jau kaip kur ir žole. Pra-  
plyszęs kraikas užlopytas  
sziandais ir spaliais ir prislegi-  
tas gėveliais sutrunėjusiais dar-  
neva stovi, da neva gina nū  
Hetaus, bet jau ir ezion ir ten  
per jį ant užlų varva. Senos  
tarpais pavirtusios į pjaulus,  
sienos pakrypo ir susimetė.  
Per mačius langus skupiai pa-  
teka saviessa į vidų pirties  
ir ta pati pranyksta ant  
aprukusių dumais sienų, ant  
semėtos ir tamsios molinės as-  
los. Tamsu pirtyje, tamsu ir  
priemoneje, padarytoje iš sto-  
rų lentų, nors joje ir daug ply-  
szių, per kuriūs sziessa įeina,  
nors plysziai tie ir dideli, vis  
tik ne langai.

Pirtyje po kairiaja ranka  
prie sienos stovi parėplintas  
molinis kakalys, gale jo ma-  
tyti lova, o priesz ją pakabin-  
tas karo lopszys — „kirkilų  
dvaras“. Du sūlu pasieniūse  
ant kėlelių, dvi kedė iš lent-  
galių padaryti, molinis pūde-  
lis, du bliudu, du szauksztu ir  
kropelis nedidelis — ot ir vi-  
sas lobis pirties gyventojų.  
Dėl tikrumo reiktu dar pridė-  
ti, jūg ant lovos buvo sziandai  
pridengti nė tai maisu, nė tai  
paklode; o ant lopszio keli  
skarmalai karojo.

Pirtyje gyveno Akmenuko  
bernas, Bevūgis Jonas su pa-  
ovia Elze ir trijų mėnesių  
vaiku. Pirtis tuszcia. Per  
atdaras duris ir pirties ir prie-  
monės vertėsi į vidų sziiltas va-  
saros oras. Per langus szilti  
saulės spinduliai linksmai tysz-  
ka ant aslos, ant sienos. Tyku  
ir ramu. Nū pievų ir laukų  
aplinkinių kvepia žolėmis ir  
javais. Kelelis einantis pro

szalį, vėjo užpustas, nedulka.  
Tyku ir ramu. Išz tolo tiktai  
laukūse piemenys užrinka, tik-  
tai banda garsiau išz reto atsi-  
liepia, o jiems nutilus, tikt vy-  
turėliai cziulba.

Taip kiekviena paprastina  
diena.

Baigiasi Ruggjūtis. Tems-  
tant išz Akmenukų ejo namo  
Bevūgiai. Jonas neszė dalgį, o  
Elzė miegantį vaiką ant ran-  
kų. Ejo tylėdami abudu nu-  
ilg.

— Tai tu paguldyki vaiką  
į lopszį. Ir pati, jeigu nori,  
gulki, o ašz da pypką paruky-  
siu — priėjęs prie pirtelės at-  
siliepė vyras.

Moteriszkė nieko nesakyda-  
ma įėjo į pirtelę ir patamsyje  
paguldziusi kudikį, išzėjo lau-  
kan pas vyrą purydama:

— Ot jau ir vėl tavo duris  
palikta atdaros!

— O biesku kas pikto pasi-  
darė? — atvertė Jonas.

— Pasidaryti nepasidarė,  
bet jau tai vis negeras papra-  
timas. O poteriaudamas sakai:  
„Nevesk į pagundymą.“

— Et, jau, Elziute. Gerą ar  
vedi, ar nevedi, o pigiai jį ne-  
iszvesi. O pikta... jis ir ne-  
vedus pataiko, jeigu ne per  
duris, tai per augsztinį. Ir ką,  
ant galo, pataikęs, pas mūsų  
ras? Kelis skarmalus.

— Tai tiesa, Jonuti! per ta-  
vo ligą nusigyvenomė nū koto.  
Ar nekalbėjai su gaspadorium,  
kaip bus žiemos galdynėje?

— Kaip bus? Bus paprastai.  
Išz pirties jis mūsų nevarys,  
bet ir neszers dyka.

Nutilo abudu, apmisludami  
savo padėjimą. Vienas daly-  
kas dėl darbininko vasara, ka-  
da visur yra darbas ir malkos  
nereikia, kitas suvis dalykas  
žiema. Darbo nēr, o maitytis  
reikia ir kuralo reikia.

— Ar tai pirmas metas žie-  
mai buti? Buvo žiemos ir  
bus. Dievas laikė ir laikys —  
mislų sau Jonas ir atsiliepė  
į paczią:

— Rupinties, Elziute, nėra

ka ezion labai. Kol rankos  
yra, tol da vis gali tikėtis pra-  
misti. Reikia dabar tiek žiu-  
rėti ir klausinėti, kur gali ant  
žiemos rasti sziokį tokį už-  
darbį.

— Kaimūse zinomas žiemos  
uždarbis — pratarė Elzė —  
verpimas. Austi retai kas dū-  
da. Ot, ansis metais pasiuvė  
jau truputį dėl gaspadorių,  
kada beveik vienu laiku kelios  
svodbos ezion buvo. Bet jau  
tai moteriszki darbai. Vyrisz-  
ko darbo tikt tiek, kiek gauni-  
kulti. O pasibaigs kulimas,  
ir uždarbis pasibaigs... Kas-  
zin, mieste ar nerastam kokį  
darbą! Pabandyki nedėdieny-  
je nukeliauti.

— Na, gerai szneki — atvertė  
ant szito Jonas — reiks nueiti.  
Okad tuszczias žygis nebutu, tai  
ašz, pasipraszęs gaspadoriaus,  
ruszkiinių prisiskinsiu ir nusi-  
nesziu į miestą. Tiesa, rods  
dabar jos negilūja, bet vis, gal-  
szį tą gaušiu.

(Toliaus bus.)

Paraszyk dėzintą CASIARHTS nū 10c., ga-  
rianaia antaiaytoja plancaij irlely viduria.

### Naudokites.

Draugystė „Lietuvos Sunų“  
išz Chicago, Ill. matydama  
daugelį dorų lietuvių, norin-  
czių pastoti sanariais, o dėlei  
augsztos mokesties prisiraszy-  
mo negalinczius prisiraszyti,  
ant metinio susirinkimo 20  
Lapkriczio 1898 nutarė ant  
trumpo laiko numazinti prisir-  
raszymo mokestį tiktai ant  
\$1,00 dėl norinczių prisiraszy-  
ti nū 18 iki 30 metų amziaus.  
Tai gi Chicagos lietuviai pa-  
sinaudokite išz progos pigaus  
įstojimo.

Draugystė „Lietuvos Sunų“  
savo susirinkimus laiko kas  
mėnesis nedėlioje po 15 dienai,  
salėje L. Azuko, 3301 Auburn  
Ave. Chicago, Ill. Ateinantis  
mėnesinis susirinkimas bus  
minėtoje salėje, nedėlioje, 18  
Grūdžio 1898 m.

Dr. tės Lietuvos Sunų  
Komitetas.

### Balius! Balius!

Lietuviszka Socijalistų De-  
mokratizszka Partija kelia pui-  
kų balių treczią dieną Kalėdų,  
27 Grūdžio, 1898 m. ant salės  
Odd Fellows, kampas 13  
ir Sarah gatvės S.S. Pittsburg,  
Pa. ant kurio užkvieziame vi-  
sus tautieczius ir tautietes pa-  
siliuksminti.

Nauda nū balius bus ap-  
versta ant įsteigimo knygyno.  
Komitetas.

### Temykite.

Daugelis mums atraszo rei-  
kalaudami rodos apie iszsius-  
tus pinigus Lietuvon per vi-  
sokius agentus, labiausiai zy-  
dus, kurie siunczia statei į sa-  
vo kiszečių. Tai gi norėdami,  
kad jusų pinigai neprazutu  
ir greitai daėitū į rankas to,  
kuriam siuncziasi, siuskite per  
„Vienybės“ redakciją, o grei-  
cziausiai apturės. Taipogi  
mes pardūdame laivakortes ant  
greicziausių laivų į Hamburgą,  
Bremen bei Antverpen, kaipo  
ir atgal. Kas nenorite ilgai  
ant marių plukauti, pirkite  
laivakortę „Vienybės“ redak-  
cijai o nesigailėsite.

Prisiuncziant pinigus ant  
persiuntimo Lietuvon arba ant  
laivakortes, uždėkite adresą  
tokį:

J. J. Pauksztis & Co.

Plymouth, Pa.

### Gromatnyezia.

*Velnio svirpliai.* Tamiatos  
rasztelio netalpinsimė. Su to-  
kiais neverta prasišėti, nes  
viens ir antras reikalauja pas-  
kiaus patalpinimo. Tala  
jiems atsidarys akys, kada  
paskutinę sėrmėgą nuvilks.

### Ateikite persitikrinti KALEDOMS

laikrodėlių, lenciugėlių, auska-  
rų, rankrinkių, merginoms ir  
moterims, žiedų, apilkių, dova-  
nojimui gentims ir t. t. pigiau-  
siai gaunama didžiausiamie tes-  
sirinkime pas:

J. Roblewski

15 E. Main str.

Plymouth, Pa.

**Didelis Balius!**

Draugystės sv. Antano bus keliamas panodėlyje 26 dieną Grūdžio, arba antrą dieną Kalėdų, 1898 m. ant salės M BALLEES HALL Carroll str. Pittston, Pa. ir prasidės 10 valandą pirm pietų ir trauksis iki vėlytam vakarui. Muzika bus pirmos klisos. Visus lietuvius ir lietuvaites, taip vietinius, kaip ir iš visos apylinkės, nūlankiū užpraszome ant to puikaus pasilinksminimo. Taipogi užpraszome Pittstono giesmininkus pributi su dainoms.

Įsanga moterims dovanai.  
Vyrams gi tikietas 25 ct.

**Vyrai ir Moters  
Didelis Balius!**

Draugystės vėdan sv. Kazimiero bus keliamas 27 d. Grūdžio (Decem.) 1898 m. ant salės Skating Ring, Plymouth, Pa. Prasidės ant 7 vakare. Muzika bus pirmos klisos profes. F. Pakorny isz Wilkes-Barre. Visus pietuvius ir lietuvaites, ne tikt vietinius bet ir isz visos apylinkės, užpraszome ant to puikaus pasilinksminimo. Tvarka bus visama.  
Tikietas 25 centai.

**Pajieszkėjimai.**

Pajieszkau savo brolio Vincento Sakevicziaus, pacinanczio isz Kalanėzių kaimo, Sziavilių pavieta, Kauno gub., 15 metų jau kaip Amerikoje gyvena. Kas apie jį žinote, arba jis pats, teiksis dūti žinę ant szio adreso:

Ignacas Sakeviczia  
924 33-rd str.  
(I-4) Chicago, Ill.

**Elgetos.**

Rat's rata vijo į Kalvariją  
Isz ko mes gyventum', kad ne Žemaitija;  
Kur rasi kvailėsnius  
Ir žmones meilėsnius,  
Kas idės laszinių  
Ir į ranką pinigų,  
Ir dūnos didį szmotą  
Ir deszrą nesmalkiai kapotą?  
Vis tai gėta gaspadinė  
Kuri mus taip iszpaikina,  
Vadindama mus vargazeliais  
Su nupenėtiais, parszeliais.  
O kad terbas prisikraus'me  
Ir metų neb'sulauks'me,  
Nusipirkę arklį žlibą  
Ir kripes, ką jau sukrypo  
Tali teli mes iszkilėma

**In skaitytojus.**

Mes buvome apgarsinę, kad tam tikrame laike, kurie užsimoka už „Vienybę“ gauna dovanų knygomis už 75 ct. pasirenkant isz viso mūsų katalogo; vėliaus gi davėme tikt lochos mūsų spaustuvės knygas dovanoms. Dabar pranešame visiems mūsų skaitytojams, kad dovanas dūsime *tiktai iki ateinančių nauju 1899 metų*, po naujų metų jokių dovanų nedūsime jau. Tai gi kurie nori dovanas knygomis už 75 ct. vertybės gauti, teuz simoka už „Vienybę“ ką kal ti yra ir už visus 1899 metus iki 1900 po \$2,00, tie visi gaus dovanas knygomis pasirenkant isz viso mūsų katalogo, isz imant dvasiszkos italpos knygas. Kas nori dovanas gauti, tepasiskubina su užmokeszciu prenumeratos, nes po naujų metų jokių dovanų prie laikraszczio daugiau jau nebus. Kas yra „Vienybę“ skaitęs, tas supranta jos vertumą, dėl to tepasiskubina pasinaudoti isz progos.

Siuncziant pinigus, visados reik nždėti adresą szitokį:

J. J. Pauksztis & Co.  
Box 1018  
Plymouth, Pa.

Lietuviszkas Daktaras  
ANTANAS VARNAGIRIS,  
dėl lietuviszkų moterių, vyrų ir vaikų, yra labai geras, gyvena ant 36 Madison str. Wilkes-Barre, Pa.

Ir negreit' bepas'matys'me.

Ras' už metų ar greicziaus,  
Mažum' ir dar paskiaus,  
Nuvyks'me mes į Kalvariją  
O isz ten po visą Žemaitiją.

Ir Kretingoj' pabuvos'me,  
Ir Szvėksznoje parnakvos'me,  
Tauragės mes neužgriebs'me  
Nū policijos pasislėps'me,  
Nukeliaus'me Batakiūsna  
Pabuvos'me Raseiniūsna.

Isz ten į Szidlavą ir Titavėnus,  
Mes dasieks'me Kursėnus,  
Sziaulius aplenkę, į Gruzdzius nukaks'me  
Pasknį ir Žagarę dasieks'me.

Ten pabuvę į Joniszki  
Mes užtruks'me tenai biszki,  
Aplankys'me mes Linkavą,  
Kur daug sveczių suvaziavo.  
Czion nedelę mes užtruks'me,  
Į Rozaliną tad užsuks'me,  
Susirinkę pagiedosime.

Ir Sziaduvoj' pabuvosime.  
Kitą arklį ten nusipirks'me  
Ir toliaus sau iszsilvils'me,  
Per Smilgius į Panavežį.

O isz ten į parubežį  
Vilniaus gubernijos  
Linkon garsingos Kalvarijos.  
Ant galo pėsti į Vilnių nutrauks'me  
Ir dangiszkų linksmybių paragausme  
Pas Panelės Asztrių Vartų,  
Dėl visų, visų atvertų,  
Czia reik' tikrai pasimelsti  
Nes visi, visi mes esam kalti.

Už dikadūnystę, ir girtūklystę,  
Dar labiaus už paleistuvystę,  
Daugumas už vagystę,  
Kiti dar už svet'moterystę.  
Pagaliaus visi už apgavystę....

Nū Panelės Asztrių Vartų  
Apturėję taip daug kartų  
Dievo mylistų visokių  
Padarysiu apžadą szitokį.

Pamesiu savo terbą,  
Imsiūs už gryno darbo,  
Surinktus nevert' pinigus  
Iszsiūsiu į vietas stebuklingas.  
Taip pabengsiu amželi,  
Kur turiu žemės kampelį  
Savo tėvų palikimą  
(Dovanok jiems amžiną atilsimą!)

Troksztu laimingai numirti,  
Peklos ugnies nedatirti.  
Amen, amen tegul buna!  
Te pamėgsta jūda dūna  
Savo rankomis uždirta  
Ne per apgavimą kito. J. Matkalnis.

